

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

HAYVANCILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
HAYVAN SAĞLIĞI VE EPİDEMİYOLOJİ DAİRE BAŞKANLIĞI

Kanatlı Hayvan Sağlığı Çalışmaları

Veteriner Hekim
Ömer YAVAŞCI

Moleküler Karakterizasyon

- Afyon, Konya ve Eskişehir’de Avian Influenza virüsü tespit edilen toplam 9 farklı mihraktan elde edilen izolatlar kullanıldı.
- Filogenetik ağaç oluşturuldu ve tamamının 2024 yılında tüm dünyada sirküle olan **2.3.4.4b** clade’inde yer aldığı tespit edildi.
- 2024-2025 yılında izole edilen virusların diğer ülkeler ile benzerliklerine bakıldığında **%97,66 Kazakistan** ve **%97,31 ile Almanya** izolatları ile benzerlik göstermiştir.
- Ülkemizdeki örneklerin kendi aralarında yapılan benzerlik çalışmasında **% 98-100** aralığında yakınlıkları ortaya konulmuştur.

ESKİ UYGULAMA

Yalnız çit / tel örgü

Kemirgen ve diğer hayvan giriş riski

Sınır güvenliğinde zayıf nokta

DIŞ RİSK

KORUNAN ALAN

YENİ DÜZENLEME

Hayvan girişine karşı daha güçlü fiziksel koruma

Kemirgen, yabani ve sahipsiz hayvanların giriş riski azalır

Yetkisiz girişlere karşı farkındalık ve kontrol artar

Biyogüvenlik sınırı daha görünür ve yönetilebilir hale gelir

BU DEĞİŞİKLİK NEDEN ÖNEMLİ?

1 Hastalık etkenlerinin hayvanlar ve çevresel temas yoluyla işletmeye giriş riskini azaltır.

2 Kemirgen ve diğer hayvanların sınır hattından girişini zorlaştırır.

3 İşletme sınırını netleştirerek giriş kontrolünü güçlendirir.

4 Uyarı levhaları sayesinde personel ve ziyaretçiler için biyogüvenlik farkındalığını artırır.

5 Sürü sağlığının korunmasına ve salgın riskinin azaltılmasına katkı sağlar.

PATOJEN RİSKİ

HAYVANLAR ARACILIĞI

İNSAN VE EKİPMAN TEMASI

GÜÇLÜ SINIR KORUMASI

KONTROL VE YÖNETİM

SAĞLIKLI SÜRÜ GÜVENLİ ÜRETİM

GÜÇLÜ SINIR GÜVENLİĞİ → DAHA AZ RİSK → DAHA SAĞLIKLI ÜRETİM

TEMEL MESAJ

Sadece çit yeterli değildir.
Güçlü alt bariyer ve görünür uyarı levhaları,
işletme biyogüvenliğinin kritik parçalarıdır.

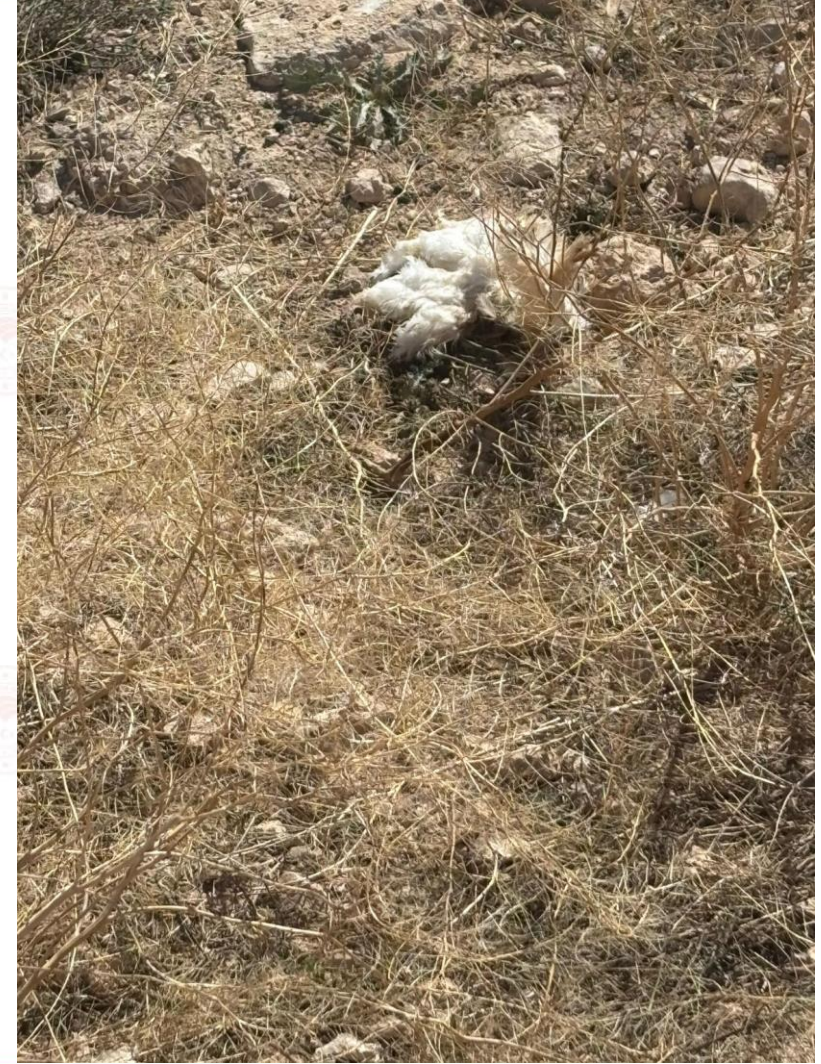

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

TÜRKİYE
YÜZYILI

100
TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

#ÜretiminÜreticininYüzyılı

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

TÜRKİYE
YÜZYILI

100
TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

#ÜretiminÜreticininYüzyılı

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

TÜRKİYE
YÜZYILI

100
TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

#ÜretiminÜreticininYüzyılı

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

TÜRKİYE
YÜZYILI

100
TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

TÜRKİYE
YÜZYILI

100
TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

#ÜretiminÜreticininYüzyılı

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

TÜRKİYE
YÜZYILI

100
TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

#ÜretiminÜreticininYüzyılı

1

Eski İfade

Önceki talimatta yalnızca "araçların temizlik ve dezenfeksiyonu için bir düzenek bulunmalı" ifadesi yer alıyordu.

Yetersiz uygulama riski

BİYOGÜVENLİK KONTROLLÜ ALAN
ARAÇ YIKAMA VE DEZENFEKSİYON İSTASYONU

2

Yeni Tebliğ ile Ne Değişti?

Giriş ve çıkışlarda profesyonel ekipman kullanımı zorunlu hale getirildi.

Yüksek basınçlı sistemlerle çamur ve dışkı gibi organik kirler önce uzaklaştırılır.

Ardından uygun dezenfeksiyon uygulanır.

Dezenfektanın temas süresine dikkat edilir.

Sert hava koşullarında işlemler aksatılmadan sürdürülür.

3 Doğru Uygulama Akışı

1

Ön Temizlik
çamur, dışkı ve organik kirlerin uzaklaştırılması

2

Yüksek Basınçlı Yıkama
profesyonel ekipman ile etkili temizlik

3

Dezenfeksiyon
uygun dezenfektan uygulaması

4

Temas Süresi
etkili sonuç için yeterli bekleme süresi

4 Sert Hava Koşullarında Önlem

Aşırı soğuk, don, şiddetli rüzgâr ve fırtına gibi koşullarda gerekli önlemler alınır; temizlik ve dezenfeksiyon işlemleri aksatılmaz.

AŞIRI SOĞUK ve DON

ŞİDDETLİ RÜZGÂR

FIRTINA

KORUMALI YIKAMA ALANI

5

Beklenen Kazanımlar

Daha etkili kir uzaklaştırma

Daha güvenli dezenfeksiyon

Standart ve profesyonel uygulama

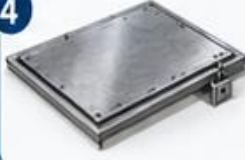
Bulaşma riskinin azaltılması

Biyogüvenliğin güçlendirilmesi

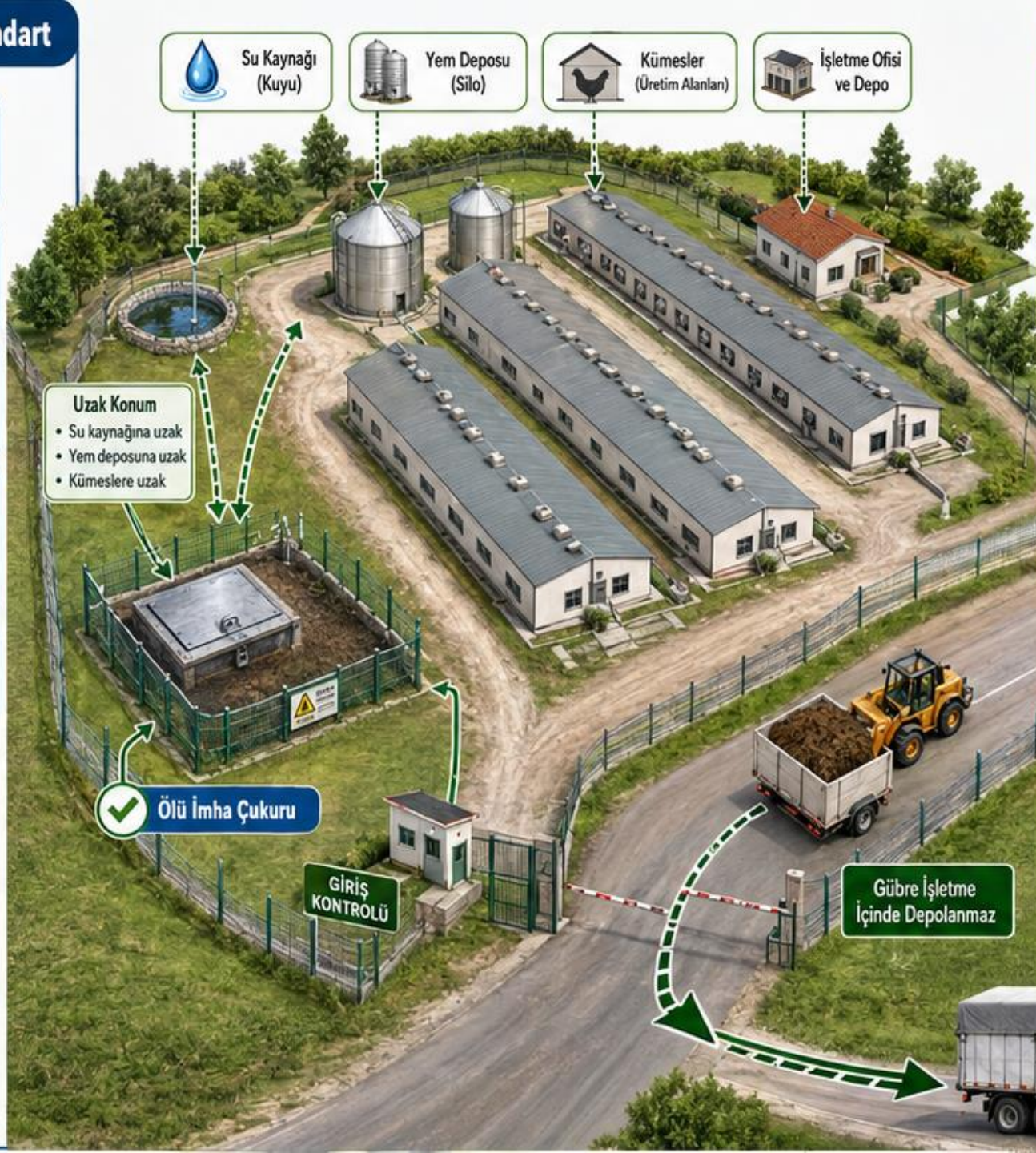
Ölü İmha Çukurları – Yeni Standart

- İşletme içinde; içme suyu kaynakları, yem depoları ve üretim alanlarından uzak konumlandırılır.
- Çevreye sızıntı ve koku yayılımını önleyecek şekilde planlanır.
- Kemirgen ve diğer hayvan girişlerini engelleyecek önlemler alınır.
- Üst kısmı beton blok üzerinde metal kapakla kapatılır veya tamamı dayanıklı metal malzeme ile sızdırmaz biçimde kaplanır.
- Tabanı geçirgen toprak zemin üzerinde inşa edilir.

Kesit Görünümü

- Tel ızgara ile koruma
- Kilitli kapak
- Kemirgen teli
- Yabani hayvan engeli

Gübre Yönetimi – Yeni Kural

- Gübre, işletme alanında depolanmaz.
- Gübre diğer işletmelere zarar vermeyecek şekilde yönetilir.
- Amaç: yabani kuş çekimini azaltmak ve enfeksiyon riskini düşürmek.

Gübre Güvenli Uzaklaştırma Süreci

- Kümes çıkışında kontrollü şekilde yükleme yapılır.
- Kapalı/kapaklı araçlarla işletme dışına çıkarılır.
- Lisanslı/izinli alanlara taşınarak uygun şekilde kullanılır.

Açık Gübre Depolaması KALDIRILDI

- Yabani kuş çeker
- Koku ve haşere artar
- Hastalık riski yükselir

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

TÜRKİYE
YÜZYILI

100
TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

#ÜretiminÜreticininYüzyılı

1. Girişte Dezenfeksiyon

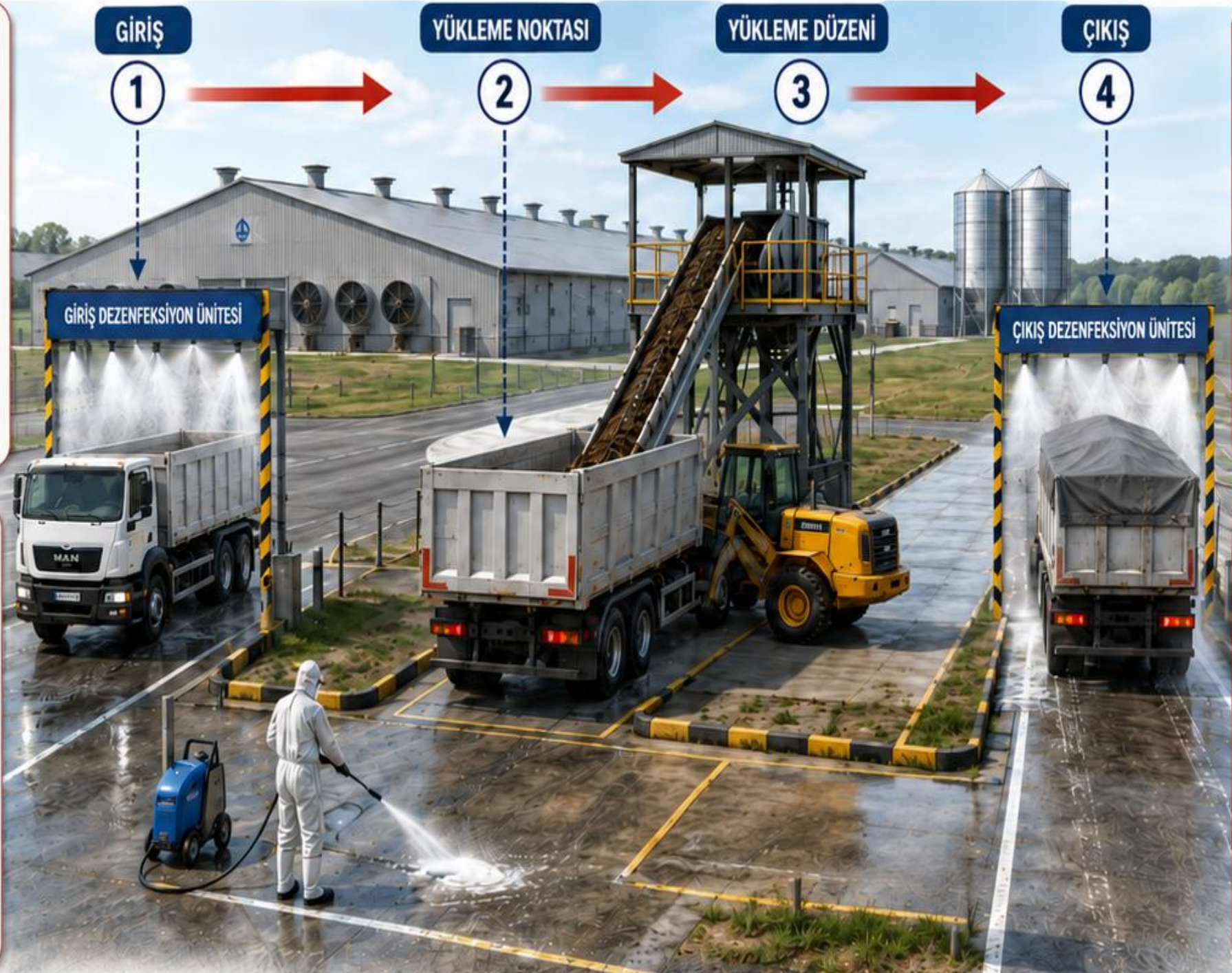

Gübre alımı yapacak araçlar, işletmeye girerken dezenfekte edilir.

2. Güvenli Noktada Doğrudan Yükleme

Gübre, güvenli bir noktada doğrudan araca yüklenir.

3. Uygun Yükleme Düzeni

Yükleme düzeni, gübrenin doğrudan araca aktarılmasını sağlayacak şekilde tasarlanır.

4. Çıkış ve Temas Alanlarının Temizliği

Araçlar işletmeden çıkarken yeniden dezenfekte edilir. Araçlarla temas eden alanlar, her gübre sevkiyatı sonrasında uygun şekilde temizlenir ve dezenfekte edilir.

1 İşletmenin açık adresi, işletme numarası ve koordinat bilgileri.

2 İşletme yapısı (kümes tipi, kapasite)

3 Biyogüvenlik sorumlusunun adı, iletişim bilgileri ve sorumlulukları.

4 Temizlik ve dezenfeksiyon prosedürleri.

5 Çalışan ve ziyaretçi giriş-çıkış protokolleri.

Ticari etlik ve yumurtacı kanatlı işletmeleri, biyogüvenlik tedbirlerinin sistematik ve sürdürülebilir şekilde uygulanabilmesi için kendi işletmelerine özel bir biyogüvenlik planı hazırlar.

6 Personel eğitim programları ve kayıtları.

7 Vektör mücadelesi (kemirgen, böcek, yabani kuş vb.) tedbirleri.

8 Ölü hayvan ve gübre yönetimi.

9 Su ve yem güvenliği tedbirleri.

10 Hastalık bildirim prosedürleri ve iletişim zinciri.

Biyogüvenlik Planı

- ✓ Planla
- ✓ Uygula
- ✓ İzle ve iyileştir

11 Detaylı biyogüvenlik haritası.

- TEMİZ ALAN
- KİRLİ ALAN
- ⊕ GİRİŞ NOKTASI
- ⊗ DEZENFEKSİYON NOKTASI
- ⊕ ATIK/GÜBRE ALANI
- ⊕ SU KAYNAĞI

1

NEDEN?

Yabani otlar, kemirgenler ve yabani kuşlar için barınma ve çekim alanı oluşturabilir.

Mısır ekimi, yemlik bitkiler ve meyve ağaçları yabani kuşları işletmeye çekebilir.

Amaç: Hastalık etkenlerinin işletmeye giriş riskini azaltmak.

2

YENİ KURAL

İşletme içerisindeki yabani otlar ile mücadele edilir.

İşletme sınırları içerisinde, yabani kanatlıları ve kemirgenleri çekmemesi adına bitkisel üretim yapılamaz.

Mısır ekimi

Meyve ağacı

Sebze bahçesi

Yoğun yabani otlar

Boş alanlarda mısır ekimi yapılmaz.

Yabani kuşları çekecek meyve ağaçları bulundurulmaz.

İşletme çevresi temiz, kontrol edilebilir ve biyogüvenli tutulur.

3

İSTİSNA / UYGULAMA NOTU

Organik tarım faaliyeti yapan işletmelerde, hayvanların gezinti alanlarının bitki örtüsü ile kaplanmasına müsaade edilir.

Bu uygulama yalnızca gezinti alanı kapsamında değerlendirilir.

Amaçsız bitkisel üretim ve kuş çekici unsurlar yine biyogüvenlik riski oluşturur.